

**Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyi
Lənkəran Dövlət Universiteti**

"Təsdiq edirəm"

Tədris məsələləri üzrə prorektor v.i.e:
 dos. Zaur Məmmədov
"12" fevral 2026-cı il

**Fənn sillabusu
(işçi tədris proqramı)**

İxtisasın şifri və adı: 6004003 Dövlət və bələdiyyə idarəetməsi

Fakultə: "İqtisadiyyat və idarəetmə"

Kafedra: "İqtisadiyyat və innovativ idarəetmə"

I. Fənn haqqında məlumat:

Fənnin adı: "**Dövlət idarəçiliyində etika**" (İşçi proqramı kafedranın 13 fevral 2026-cı il 06 sayılı protokolu ilə təsdiq edilmişdir.)

Kodu: İPF- B14

Tədris ili: III (2025/2026)

Semestr: VI (yaz)

Tədris yükü: Cəmi:180 saat. Auditoriya saati - 60 (30 saat mühazirə,30 saat seminar).

Təhsilalma forması: Əyani

Tədris dili: Azərbaycan dili

AKTS üzrə kredit: 6

II. Müəllim haqqında məlumat:

Adı, soyadı, elmi dərəcəsi:

1. Əhmədova Təranə Mütəllim qızı, i.ü.f.d., dosent

2. Cəfərov Təhməz Nizam oğlu, müəllim

Kafedranın ünvanı: Lənkəran şəhəri, Füzuli küç., 170-a, LDU-nun 1 sayılı tədris binası

Məsləhət günləri və saati:

1.V gün, saat 12⁰⁰-13⁰⁰

2.I-V gün, saat 13⁰⁰-15⁰⁰

E-mail ünvanı:

tarana.7474@mail.ru

tehmezceferov1976@gmail.com

III. Təvsiyyə olunan dərslik və dərs vəsaitləri:

Əsas:

1. K.Abdullayev, A.Vəliyev, N.Mirzəyev. "Biznes etikasını və sosial məsuliyyət". Bakı – 2018

2. R.Səfərəliyeva, S.Məmmədov, V.Qaziyev. "İşgüzar etika". Bakı-2004

3. S.Şahhüseynova. "Etika". Bakı - 2009

4. Q.Y.Abbasova. "Etika: tarix, nəzəriyyə və təcrübə". Bakı-2005

5. В.Е.Черноскутов, И.Ю.Парфенова, И.М.Ступак. "Этика деловых отношений". Новосибирск, 2009

Əlavə:

6. А.В.Горбатов, О.В.Елескина. "Деловая этика". Кемерово 2007

7. А.Р. Рахманова Э.М. Ахметшин. "Деловая этика". Елабуга – 2014

8. Ботавина Р.Н. "Этика деловых отношений". Москва - 2003

IV. Prerekvizitlər: Fənnin tədrisi üçün öncədən başqa bir fənnin tədrisinə zərurət yoxdur.

V. Korerekvizitlər: Fənnin tədrisi ilə eyni zamanda başqa fənnin tədrisinə zərurət yoxdur.

VI. Fənnin təsviri və məqsədi: Bu fənnin öyrənilməsi hər bir dövlət qurumun idarə olunması mədəniyyətinin səviyyəsini səciyyələndirən mühüm amillərin öyrənilməsi imkanı verir. İdarəetmə və icra qurumlarının müxtəlif səviyyələrində qəbul edilən qərarların daxili və ya kənar münafiqələrin riskləri, yəni qərar qəbul edənlərin nüfuzunun pisləşməsi, sistemin fəaliyyətinin səmərəsinin enməsi ilə müşayiət olunduğu hər yerdə daxili mədəniyyətin mühüm elementi sayılan "Dövlət idarəçiliyində etika" fənni həmin risklərin azalmasına yardım edir. Bu mülahizənin düzgünlüyünü bu gün bir sıra hətta iri şirkətlərin müflisləşməsi, menecerlərin nüfuzdan düşməsi təsdiq edir.

Düzgün olmayan qərarların qəbul edilməsi, nəinki həmin qərarları qəbul edən qurumun özünə, həmçinin bir çox hallarda ümumən cəmiyyətə bəla başa gəlir, digər tərəfdən isə hər işin və hər hadisənin qanunvericiliklə tənzimlənməsi bəzən mümkün olmur. Bir qayda olaraq nə isə qanundan kənar qalır və bu zaman tənzimləyici rolda etik normalar, yəni əksəriyyətin düzgün, ədalətli, vicdanlı qəbul etdiyi hər hansı qaydalar kompleksi olur. Hər hansı qurumun, şirkət və təşkilatın daxilində insanların davranışını qanunla tənzimləmək ümumiyyətlə çətin olur. Bu fənnin məqsədi işçi heyəti arasında ünsiyyətin optimal formasının necə yaradılması, rəhbərliklə işçilər arasındakı münasibətlərin tənzimlənməsi, fəaliyyətin normal təşkili və uğura gedən yolun daha qısa formalarını öyrət-məkdir.

VII. Davamiyyətə verilən tələblər: Fənn üzrə semestr ərzində buraxılmış auditoriya saatlarının ümumi sayı LDU-nun Elmi Şurasının 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq davamiyyət meyarları nəzərə alınmaqla müəyyən olunmuş həddən yuxarı olduğu halda tələbə həmin fəndən imtahana buraxılmır, onun həmin fənn üzrə akademik borcu qalır.

VIII. Qiymətləndirmə: Fənn üzrə tələbələrin biliyi 100 ballıq sistemlə qiymətləndirilir. Yeni tələbənin fənn üzrə toplaya biləcəyi balın maksimum miqdarı 100-ə bərabərdir. Bu balın yarısı (50 bal) tələbənin semestr müddətində fəaliyyətinin nəticəsinə (cari qiymətləndirmə), digər yarısı isə (digər 50 bal) imtahanın nəticəsinə (aralıq qiymətləndirmə) görə verilir.

Fənn üzrə cari qiymətləndirmənin nəticəsinə görə verilən maksimum 50 bala aşağıdakılar daxildir:

- 20 bal - seminar dərslərində fəaliyyətinə görə;
- 30 bal - kollokviumların nəticələrinə görə.

Qiymətləndirmə zamanı LDU-nun Elmi Şurasının 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq qiymətləndirmə meyarları nəzər alınır.

İmtahanda qazanılan balların maksimum miqdarı 50-dir. İmtahan yazılı şəkildə aparılır və imtahan biletinə bir qayda olaraq fənn üzrə tədris olunan mövzulara aid 5 sual daxil edilir. Hər sual maksimum 10 bal olmaqla qiymətləndirilir (aşağıda qeyd olunan qiymət meyarına əsasən) ki, bu da toplamda fənn üzrə aralıq qiymətləndirmənin nəticəsinə görə verilən maksimum 50 balı təşkil edir.

Qiymət meyarları aşağıdakılardır:

- 10 bal - tələbə keçilmiş materialı dərindən başa düşür, cavabı dəqiq və hərtərəflidir;
- 9 bal - tələbə keçilmiş materialı tam başa düşür, cavabı dəqiqdir və mövzunun məzmununu tam açə bilir;
- 8 bal - tələbə cavabında ümumi xarakterli bəzi qüsurlara yol verir;
- 7 bal - tələbə keçilmiş materialı yaxşı başa düşür, lakin nəzəri cəhətdən bəzi məsələləri əsaslandırə bilmir;
- 6 bal - tələbənin cavabı əsasən düzgündür;
- 5 bal - tələbənin cavabında çatışmazlıqlar var, mövzunu tam əhatə edə bilmir;

- 4 bal - tələbənin cavabı qismən doğrudur, lakin mövzunu izah edərkən bəzi səhvlərə yol verir;
- 3 bal - tələbənin mövzudan xəbəri var, lakin fikrini əsaslandırma bilmir;
- 1-2 bal - tələbənin mövzudan qismən xəbəri var;
- 0 bal - cavab yoxdur.

Tələbənin fənn üzrə aralıq qiymətləndirmə balının (imtahanda topladığı balın) miqdarı 17-dən az olmamalıdır. Əks təqdirdə tələbənin fənn üzrə aralıq qiymətləndirmə balı cari qiymətləndirmə balına (semestr ərzində tədris fəaliyyəti nəticəsində topladığı bala) əlavə olunmur.

Fənn üzrə cari və aralıq qiymətləndirmənin ümumi nəticəsinə görə tələbənin biliyi yekun olaraq aşağıdakı kimi qiymətləndirilir:

Bal aralığı (göstərilən ballar daxil olmaqla)	Hərflə işarəsi	Sözlə yazılışı
91-100 bal	A	əla
81-90 bal	B	çox yaxşı
71-80 bal	C	yaxşı
61-70 bal	D	kafi
51-60 bal	E	qənaətbəxş
51-baldan aşağı	F	qeyri-kafi

IX. Davranış qaydalarının pozulması:

Tələbə Universitetin daxili intizam qaydalarını pozduqda onun barəsində mövcud qanunvericilik çərçivəsində müvafiq tədbir görülməkdir.

X. Təqvim planı: Mühazirə 30 saat, seminar 30 saat, Cəmi 60 saat

№	Tədris olunan mövzuların məzmunu	Saat		Tarix
		Mühazirə	Seminar	
1.	<p>Mövzu 1: Etikanın mahiyyəti və digər sahələrlə qarşılıqlı əlaqəsi</p> <p>Plan:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Etika və əxlaqın fəlsəfi elmlər sistemində yeri 2. İnsanın davranışlarının formal və qeyri-formal tənzimləyiciləri 3. Etikanın əhəmiyyəti və tənzimləyici rolu 4. Etikanın tədqiqat metodları 5. Etika və din 6. Etika və hüquq 7. Etikanın funksiyaları 	2	2	
2.	<p>Mövzu 2: Etik nəzəriyyələrin fərqli cərəyanları</p> <p>Plan :</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Qədim Çin və hind etikas 	2	2	

	2.Qədim Yunanıstanda sofistlərin əxlaqi görüşləri 3.Platon və Aristotelin əxlaqi görüşləri 4.İslamda əsas etik cərəyanlar			
3.	Mövzu 3: İşgüzar etiket Plan: 1.Tabeçilikdə olanlara effektiv təsir etmək məsələləri 2. İşgüzar etiketin metodları 3.İdarəetmə davranışının üslubları 4.Rəhbər və tabeçilikdə olanların qarşılıqlı münasibətlərinin etikası	2	2	
4.	Mövzu 4: Etika və iqtisadiyyatın qarşılıqlı əlaqəsi Plan: 1.Sahibkarlıq mühitinin nəzəri aspektləri 2.Biznesin funksiyalarının mahiyyəti 3.Biznes mühitinin praktiki əhəmiyyəti 4. İqtisadi etika anlayışı. 5. Müasir sənaye müəssisələrində kodeks hazırlanması məsələləri	2	2	
5.	Mövzu 5: Etikanın əsas kateqoriyaları Plan: 1. Xeyir və şər 2.Borc və vicdan 3. Şərəf və ləyaqət 4.Xoşbəxtlik və həyatın mənası	4	4	
6.	Mövzu 6: İşgüzar ünsiyyətin təşkili formaları Plan : 1.İşgüzar ünsiyyət və menecment etikası 2.İşgüzar söhbətlərin aparılması. 3. Kommersiya danışıqların aparılması qaydası. 4. İşgüzar nümayəndələrin qəbulu. 5. Sivil biznesmenin xarici görünüşü. 6. Sahibkarın nitq mədəniyyəti.	2	2	
7.	Mövzu 7: Xidmət sahəsində ünsiyyətin təşkilində psixologiyanın rolu Plan: 1.Ünsiyyət haqqında anlayış 2.Ünsiyyət qarşılıqlı təsir vasitəsi kimi. 3.Xidmət sektorunun işçilərinin ünsiyyət texnikası	2	2	

	4.Psixoloji təmasın mahiyyəti, yaradılması və inkişaf etdirilməsi.			
8.	Mövzu 8: Peşəkar davranışda münaqişələr və onların həlli Plan : 1.İşgüzar etiket qaydalarının əsas sahələri 2.İşgüzar davranışın əsas psixoloji prosesləri 3.Peşəkarlığın əsas kriteriyaları 4.İşgüzar xarakter və şəxsiyyətin motivasiya sahəsi 5.Temperament və peşə fəaliyyətində onun rolu 6.Münaqişəli situasiyaların həlli və idarə edilməsi metodları	2	2	
9.	Mövzu 9: İşgüzar etikada tərbiyənin önəmi Plan: 1.Özünüidarəetmə anlayışı 2.İdarəetmədə tərbiyə komponentləri 3.İdarəetmə etikasını və idarəetmədə mədəniyyətin zəruriliyi 4.Stres və münaqişə hallarının idarə edilməsi	2	2	
10.	Mövzu 10: Etikada əsas pozuntular və onların sosial nəticələri Plan: 1. Şəxsi inkişaf və səmərəli rəhbərlik 2.Qeyri-etik davranış halları 3.Vətəndaşa qarşı etik qaydaların pozulmasına görə məsuliyyət hissi 4.Qeyri-etik biznes və gizli iqtisadiyyat 5.Korrupsiya haqqında anlayış	2	2	
11.	Mövzu 11: Daxili və xarici etik problemləri Plan: 1.Korporasiya daxili davranış 2.İşçi heyətinin işə götürülməsi, hüquqları və onların qiymətləndirilməsi 3.İşçilərin əməl etməli olduqları etik davranışlar 4.Korporasiyanın xarici etik problemləri	4	4	
12.	Mövzu 12: Sosial məsuliyyətin mahiyyəti Plan: 1.Sosial məsuliyyətin məzmunu. 2.İri korporasiyaların cəmiyyətin əsas qrupları ilə münasibətdə sosial məsuliyyət. 3.Kiçik biznesdə sosial məsuliyyət.	4	4	

4. Daxili korporativ sosial məsuliyyətin növləri.			
5. Xarici korporativ sosial məsuliyyət.			
6. Korporativ sosial məsuliyyətin standartlaşdırılması.			
Cəmi:	30	30	

XI. Fənn üzrə tələblər: Tələbə fənnin öyrənilməsi zamanı bacarmalıdır: bu fənlə bağlı əldə etdiyi nəzəri biliklərin praktiki olaraq tətbiqi qaydalarına yiyələnmək; işçilərlə düzgün münasibətlərin qurulmasının işin keyfiyyətinə təsirini dəyərləndirmək; işçilərin həvəsləndirilməsinə nail olmaq.

XII. Fənnin tədrisi üçün nəzərdə tutulan tədris və öyrənmə metodları:

- müəhazirə, seminar, praktiki tapşırıqlar
- təqdimat və müzakirə
- debat
- müstəqil iş/araşdırma

XIII. Fənn üzrə təlimin nəticələri:

- Dövlət idarəçiliyində etik qaydaların tətbiqi üzrə praktik biliklərə yiyələnməsi və qərar verərkən qarşılaşılan dilemmaların həlli ilə bağlı seçim bacarığı;
- Dövlət idarəçiliyində etik məsələlərə dair alternativ perspektivlərin müqayisə etmə bacarığı;
- Dövlət idarəçiliyində etik davranış prinsipləri, bu prinsiplərə uyğun hərəkət etmə davranışının formalaşması. Dövlət qulluğu sistemində mənəvi əxlaqi meyarların rol yerini müəyyən etmək bacarığı;
- Dövlət idarəçiliyində nümunəvi davranışı nümayiş etdirmə və uyğun olmayan davranışdan çəkinmə, eləcədə zidiyyətlərin ortaya çıxdığı məqamlarda qərar qəbul edən və tətbiq edən şəxslərin rolları barədə məlumatlılığın artması;
- Dövlət orqanları və dövlət qulluqçularının fəaliyyətində səmərəliliyin və şəffaflığın artırılmasında dövlət qulluqçularından gözlənilən davranış barədə məlumatlılıq səviyyəsinin artması;
- Həm vəzifənin icra edilməsi ilə bağlı cəmiyyət üçün ümumi etik dəyərlər, həm də həmin vəzifə ilə əlaqədar ümum bəşəri qəbul olunmuş bəzi etik prinsip və dəyərləri nəzərə almaq bacarığı.

XIV. Tələbələrin fənn haqqında fikirlərinin öyrənilməsi : -----

XV. Kollokvium sualları:

I Kollokvium sualları :

1. Etika və əxlaqın fəlsəfi elmlər sistemində yeri
2. İnsanın davranışlarının formal və qeyri-formal tənzimləyiciləri
3. Etikanın tədqiqat metodları
4. Etika və din
5. Etikanın funksiyaları
6. Qədim Çin və hind etikası
7. Platon və Aristotelin əxlaqi görüşləri
8. İslamda əsas etik cərəyanlar
9. Tabeçilikdə olanlara effektiv təsir etmək məsələləri
10. İşgüzar etiketin metodları
11. İdarəetmə davranışının üslubları
12. Rəhbər və tabeçilikdə olanların qarşılıqlı münasibətlərinin etikası
13. Biznesin funksiyalarının mahiyyəti

14. İqtisadi etika anlayışı

15. Müasir sənaye müəssisələrində kodeks hazırlanması məsələləri

II Kollokvium sualları :

1. Borc və vicdan
2. Xoşbəxtlik və həyatın mənası
3. İşgüzar ünsiyyət və menecment etikas
4. İşgüzar söhbətlərin aparılması.
5. Kommersiya danışıqların aparılması qaydası.
6. İşgüzar nümayəndələrin qəbulu.
7. Sahibkarın nitq mədəniyyəti.
8. Ünsiyyət haqqında anlayış
9. Xidmət sektorunun işçilərinin ünsiyyət texnikası
10. İşgüzar etiket qaydalarının əsas sahələri
11. İşgüzar xarakter və şəxsiyyətin motivasiya sahəsi
12. Temperament və peşə fəaliyyətində onun rolu
13. Münaqişəli situasiyaların həlli və idarə edilməsi metodları
14. İdarəetmədə tərbiyə komponentləri
15. Stres və münaqişə hallarının idarə edilməsi

XVI. İmtahan sualları:

1. Etika və əxlaqın fəlsəfi elmlər sistemində yeri
2. İnsanın davranışlarının formal və qeyri-formal tənzimləyiciləri
3. Etikanın tədqiqat metodları
4. Etika və din
5. Etikanın funksiyaları
6. Qədim Çin və hind etikas
7. Platon və Aristotelin əxlaqi görüşləri
8. İslamda əsas etik cərəyanlar
9. Tabeçilikdə olanlara effektiv təsir etmək məsələləri
10. İşgüzar etiketin metodları
11. İdarəetmə davranışının üslubları
12. Rəhbər və tabeçilikdə olanların qarşılıqlı münasibətlərinin etikas
13. Biznesin funksiyalarının mahiyyəti
14. İqtisadi etika anlayışı
15. Müasir sənaye müəssisələrində kodeks hazırlanması məsələləri
16. Borc və vicdan
17. Xoşbəxtlik və həyatın mənası
18. İşgüzar ünsiyyət və menecment etikas
19. İşgüzar söhbətlərin aparılması.
20. Kommersiya danışıqların aparılması qaydası.
21. İşgüzar nümayəndələrin qəbulu.
22. Sahibkarın nitq mədəniyyəti.
23. Ünsiyyət haqqında anlayış
24. Xidmət sektorunun işçilərinin ünsiyyət texnikası
25. İşgüzar etiket qaydalarının əsas sahələri

26. İşgüzar xarakter və şəxsiyyətin motivasiya sahəsi
27. Temperament və peşə fəaliyyətində onun rolu
28. Münaqişəli situasiyaların həlli və idarə edilməsi metodları
29. İdarəetmədə tərbiyə komponentləri
30. Stres və münaqişə hallarının idarə edilməsi
31. Şəxsi inkişaf və səmərəli rəhbərlik
32. Qeyri-etik davranış halları
33. Vətəndaşa qarşı etik qaydaların pozulmasına görə məsuliyyət hissi
34. Qeyri-etik biznes və gizli iqtisadiyyat
35. Korrupsiya haqqında anlayış
36. Korporasiya daxili davranış
37. İşçi heyətinin işə götürülməsi, hüquqları və onların qiymətləndirilməsi
38. İşçilərin əməl etməli olduqları etik davranışlar
39. Korporasiyanın xarici etik problemləri
40. Sosial məsuliyyətin məzmunu.
41. İri korporasiyaların cəmiyyətin əsas qrupları ilə münasibətdə sosial məsuliyyət.
42. Kiçik biznesdə sosial məsuliyyət.
43. Daxili korporativ sosial məsuliyyətin növləri.
44. Xarici korporativ sosial məsuliyyət.
45. Korporativ sosial məsuliyyətin standartlaşdırılması.

"Dövlət idarəçiliyində etika" fənninin sillabusu **6004003 Dövlət və bələdiyyə idarəetməsi** ixtisası üzrə təhsil proqramı, tədris planı və işçi proqramı əsasında tərtib edilmişdir.

Sillabus "İqtisadiyyat və innovativ idarəetmə" kafedrasında müzakirə edilərək, təsdiq olunmuşdur (13 fevral 2026-cı il, protokol №6).

Mühazirə üzrə fənn müəllimi :

dos., i.f.d. T.M.Əhmədova

Seminar üzrə fənn müəllimi :

müə, T.N.Cəfərov

Kafedra müdiri v.i.e.:

dos. G.T.Əliyeva